

Universiteit
Leiden
The Netherlands

Excursie: Schiphol: crisismanagement op Schiphol
Schaap, M.

Citation

Schaap, M. (2003). Excursie: Schiphol: crisismanagement op Schiphol. *Bestuurskundige Berichten*, 18(3), 23. Retrieved from <https://hdl.handle.net/1887/3211077>

Version: Not Applicable (or Unknown)

License: [Creative Commons CC BY-NC-ND 4.0 license](https://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/)

Downloaded from: <https://hdl.handle.net/1887/3211077>

Note: To cite this publication please use the final published version (if applicable).

afloop geïnformeerd door middel van een dagelijkse terugkoppeling (bijeenkomst) van ongeveer een uur. Het was mijn dagelijkse opdracht om op basis van de besluiten en het nieuws uit de crisisstaf een situatierapportage op te stellen. Deze 'sitrap' werd per direct gestuurd naar het ministerie van BZK alwaar het verder verspreid werd naar onder andere provincies en gemeenten. De gedachte hierachter is dat deze lokale overheden zo beter op de hoogte blijven van de ontwikkelingen. En wat betreft de openbare orde niet voor verrassingen komen te staan (denk bijvoorbeeld aan een opstand van boze hobbydierhouders). De dagelijkse levering van een sitrap is een inter-

"Een crisis bestrijden werkt beter als iedereen rustig blijft. Drukke collega's worden dan ook niet echt gewaardeerd"

Een crisis bestrijden werkt beter als iedereen rustig blijft. Drukke collega's worden dan ook niet echt gewaardeerd. Daarnaast waren meerdere medewerkers echte crisisvreters die weten wat een crisisteam nodig heeft: een goede sfeer. Dus werd bewust aandacht besteed aan het kweken van een ontspannen sfeer waarin tijd is voor een grap of voor elkaar. Een of twee weken lange dagen maken is nog wel mogelijk, maar na een paar weken gaat het je wel een beetje opbreken en dus moet je je op

je gemak voelen op je werkplek. Lunch werd iedere dag gebracht zodat we tijdens de lunchbijeenkomst overleg konden voeren, konden doorwerken of evalueren (wat zijn je leermomenten en gooi ze in de groep). 's Avonds bestond de mogelijkheid om te blijven eten, zodat het langer doorwerken niet zo zwaar viel. Zelf heb ik niet langer gewerkt dan tot half negen 's avonds, anderengingen niet voor tien naar huis en begonnen veel eerder.

departementale afspraak en een les getrokken uit de MKZ-crisis. Dat het ministerie van BZK veel waarde hecht aan de sitrap blijkt uit het volgende. Een oud studiegenootje die tijdelijk op een (totáál) andere ministerie als secretaresse werkte, kreeg dagelijks 'mijn' situatierapport doorgefaxt voor haar directeur. Nadat zij hem voor de zoveelste keer de sitrap bracht, riep hij vol wanhoop: "wat moet ik nou toch met die Aviaire Influenza?!" Die arme man wist niet dat Aviaire Influenza (de titel van het blad) hetzelfde is als vogelpest en had sowieso niets met de vogelpestcrisis te maken. Over grondigheid gesproken.

Hoe het nou écht is om in een crisis mee te werken? Eerst was ik er een beetje zenuwachtig onder en rekende op veel stress, hectiek en hoge verwachtingen. Dit bleek mee te vallen.

(eigenlijk is het een regionaal coördinatiecentrum) om te ervaren het in het 'veld' verloopt. Dit uitwisselen was een leerervaring uit de vorige crises. Door deze uitwisselingen te organiseren, ontstaat meer begrip tussen de verschillende onderdelen van de organisatie. Het klinkt misschien erg cru, maar om met een ruimingsploeg mee te mogen naar een boerderij en mee te mogen helpen met ruimen, leek me echt een buitenkans. Helaas mocht ik het terrein niet af; het besmettingsgevaar voor mensen werd net in die week ontdekt. Het werd iedereen verboden om zonder prik en pilkuur op een besmet of verdacht bedrijf te komen. Dit is trouwens een van de vele voorbeelden waaruit blijkt dat een perfecte voorbereiding voor een crisis onmogelijk is. Altijd kom je voor een verrassing te staan en het enige wat dan nog helpt is flexibel inspringen op de situatie.

Ook al heb ik tijdens de hele crisis geen kip gezien; ik ben met deze werkplek met mijn neus in de boter gevallen en kan me niets beter voorstellen om als beginnend medewerker ervaring op te doen.

Liesbeth Kap

Drs. Liesbeth Kap is thans als rijkstraineewerkzaam bij het ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij.

Van september 1995 tot augustus 2002 studeerde zij Bestuurskunde aan de Universiteit Leiden. Zij was gedurende die tijd actief in diverse commissies van de B.I.L..

Crisismanagement op Schiphol

"Mayday! Mayday! Een grote brand, gillende mensen en overall brandweerlieden die met liters water de brand proberen te blussen, een nachtmerrie tot ik wakker word..."

Op 22 april was een groep B.I.L.-leden vroeg opgestaan om alles te weten te komen over ramppreventie en rampenbestrijding op Schiphol. Bij aankomst reden we over het terrein met een touringcar naar de plek waar het allemaal zou gebeuren, het Veiligheids Trainings Centrum (VTC). Het hele gebied van Schiphol is qua oppervlakte net zo groot als de stad Utrecht, dus iedereen was blij dat de bus ons bracht.

We hadden een vol programma, waarin onder het genot van een kopje koffie het startschot werd gegeven door Dhr. Oomes (manager van de Schiphol-brandweer). Hij vertelde in een lezing over het reilen en zeilen van de brandweer binnen de organisatiestructuur van Schiphol. We kregen informatie over de capaciteiten van de verschillende wagens die de gebouwen

van de gemeente Haarlemmermeer, nam de leiding op zich bij de workshop rampenbestrijding Schiphol. Hij verschaftte de nodige informatie over het proces dat in werking treedt na alarmering. Het doel van het proces is om tot een eenduidige afstemming te komen over het geven van leiding en sturing, het coördineren en het verdelen van verantwoordelijkheden en

"Een reusachtig oefenvliegtuig stond klaar om in brand te worden gestoken"

en vliegtuigen kunnen blussen. Ook hebben we geleerd wat verschillende alarmkretten zijn, zoals 'pan-pan', 'mayday' en de 'crash', respectievelijk van een kleine tot een grote ramp, met ieder hun eigen VOS (Vliegtuig Ongeval Schiphol) alarmvorm. Een opvallende ontwikkeling is het feit dat ondanks het toenemende aantal vluchten het aantal crashes stabiel blijft, oftewel een relatieve daling van het aantal crashes.

Nadat we op de hoogte waren gesteld van de rampenbestrijding van Schiphol, die niet eenvoudig in elkaar zit, werden we uitgenodigd om een brandoefening mee te maken. Een reusachtig oefenvliegtuig stond klaar om in brand gestoken te worden. Opeens stond één van de motoren in brand en het vuur kwam aan alle kanten metershoog naar buiten, gelukkig was de brandweer snel ter plaatse en werd het vuur geblust.

Na deze oefening konden we ons opmaken voor de workshop crisismanagement. Dhr. Zwart, ambtenaar Openbare orde en Veiligheid

bevoegdheden. De verantwoordelijkheden liggen onder andere bij de burgemeester van de gemeente Haarlemmermeer, de commandant van de regionale brandweer en bij de Commissie van overleg.

Nadat het bureaucratische model van de organisatie, waarin het operationeel team en het beleidsteam centraal staan, en de taakverdeling was

toegelicht, werden we in groepjes losgelaten op een casus. De Schipholtunnel zit dicht, een vliegtuig crasht en een landingsbaan is wegens onderhoud niet beschikbaar. Probeer dat maar eens op te lossen. Het startpunt van de casus lag niet bij de crash, maar anderhalf uur later, hierdoor waren er weer andere problemen op komen zetten die door de verantwoordelijken moesten worden opgelost. Gelukkig was het niet de werkelijkheid, want de chaos werd er niet minder op.

Hierna werden vragen behandeld als: wat moet er gebeuren en wie zorgt ervoor? Bij deze vraag konden we gebruik maken van een schema waarin de taakverdeling aangegeven staat. Verder werd nog het probleem behandeld welke knelpunten er over een uur zouden kunnen zijn; is alles dan opgelost of is de chaos juist groter? De casus heeft een beeld gegeven van crisismanagement en inzicht verschaft in het oplossen van problemen. Door alle inspanning had iedereen wel trek gekregen. Hier hoefde gelukkig geen crisismanagement aan te pas te komen, een prima verzorgde lunch stond al op ons te wachten.

De excursie is zeer leerzaam en geslaagd geweest. We zijn meer te weten gekomen over rampenbestrijding en de complexiteit van crisismanagement. Onze speciale dank gaat uit naar de gemeente Haarlemmermeer die dit zo goed heeft georganiseerd. Toch kwam 's nachts weer die droom opzetten: "Mayday! Mayday!..."

Maaïke Schaap

